

3 – PODSTATNÁ JMÉNA / NOUNS

- **Rod** – mužský a ženský je pro osoby a zvířata mužského či ženského pohlaví; střední je pro věci, zvířata obecně a všechna neživotná podstatná jména
- **Pád** – anglická podstatná jména nemají pádové koncovky; pády se určují předložkami či postavením podstatného jména ve větě:

- 1. pád** A/The girl is trying on a nice dress.
(Ta) dívka si zkouší hezké šaty.
- 2. pád** a dress of the girl *šaty té dívky*
the girl's dress *dívčiny šaty*
– tvoří se předložkami *of, from, without* či *přivlastňovacím pádem*
- 3. pád** The shop assistant is showing another dress to that girl.
Prodavačka ukazuje jiné šaty té dívce.
Give the dress to that girl.
Dejte ty šaty té dívce.
– vyjadřuje se předložkou *to*
- 4. pád** Jack loves the girl.
Honza miluje tu dívku.
– podstatné jméno je ve větě za slovesem
- 5. pád** Be happy, girl.
Bud' šťastná, dívko.
– podstatné jméno je bez členu
- 6. pád** He dreams of the girl.
On sní o té dívce.
– vyjadřuje se předložkami *about, of*
- 7. pád** He is going out with the girl.
On chodí s tou dívkou.
– vyjadřuje se předložkami *with, by*

Přivlastňovací pád u osob, výrazů času, organizací a zeměpisných názvů se tvoří **apostroforem + s**:

Jednotné číslo

my brother's car	<i>auto mého bratra</i>
James'(s) [džeimziz] hobby	<i>Jakubův koníček</i>
Paul and Peter's bicycle	<i>kolo Pavla a Petra (společné)</i>
last summer's holiday	<i>dovolená loňského léta</i>
Sunday's news	<i>nedělní zprávy (z určité neděle)</i>
our firm's profits	<i>zisky naší firmy</i>
at the doctor's	<i>u doktora</i>
Prague's monuments	<i>památníky Prahy</i>
Europe's policy	<i>politika Evropy</i>

Množné číslo

- pravidelná podstatná jména s koncovkou –s mají pouze apostrof:

the Novaks' flat	<i>byť Novákových</i>
my parents' house	<i>dům mých rodičů</i>
five minutes' walk (nebo five-minute walk)	<i>pět minut pěšky</i>
two weeks' stay	<i>dvoutýdenní pobyt</i>

- nepravidelná podstatná jména nemající koncovku –s užívají apostrof + s:

children's toys	<i>dětské hračky</i>
men's hats	<i>pánské klobouky</i>
these women's hobbies	<i>záliby těch žen</i>

Neživotné přivlastnění vyjadřujeme předložkou *of*:

the name of the film	<i>název toho filmu</i>
the roof of that building	<i>střecha té budovy</i>
the leg of the chair	<i>noha té židle</i>

○ Číslo

- jednotné – u počítatelných i nepočítatelných podstatných jmen
- množné – u počítatelných podstatných jmen a u některých nepočítatelných podstatných jmen

Počitatelná podstatná jména mohou mít před sebou určitou číslovku (**one boy, 3 chairs, two men**), mohou mít člen neurčitý (v jednotném čísle – **a car**) i určitý (v jednotném i množném čísle – **the car, the cars**) a tvoří množné číslo koncovkou –s nebo –es (pravidelná podstatná jména).

Koncovka	-s se vysloví	[s] po: p, t, k, f - cups, pets, books, roofs
		[z] po: samohláskách a znělých souhláskách – days, boys, rooms, doctors, dogs, pens
	-es se vysloví	[iz] po: sykavkách s, z, š, č, dž – churches, boxes, glasses, bridges, pieces, houses, bushes
	-y se mění na	[ie], předchází-li mu souhláska – baby – babies country – countries family – families
		ale po samohlásce se nemění: boy – boys play – plays

Nepravidelná podstatná jména tvoří množné číslo nepravidelně:

□ změnou v kmeni:

man, men	<i>muž, muži</i>	leaf, leaves	<i>list (na stromě), listy</i>
woman, women	<i>žena, ženy</i>	half, halves	<i>polovina, poloviny</i>
child, children	<i>dítě, děti</i>	knife, knives	<i>nůž, nože</i>
mouse, mice	<i>myš, myši</i>	wolf, wolves	<i>vlk, vlci</i>
foot, feet	<i>noha, nohy</i>	wife, wives	<i>manželka, manželky</i>
tooth, teeth	<i>zub, zuby</i>	life, lives	<i>život, životy</i>
goose, geese	<i>husa, husy</i>	shelf, shelves	<i>polička, poličky</i>
ox, oxen	<i>vůl, volí</i>	thief, thieves	<i>zloděj, zloději</i>
loaf, loaves	<i>bochník, bochníky</i>	scarf, scarves	<i>šála, šály</i>

□ mají stejný tvar v jednotném i množném čísle:

aircraft	<i>letadlo, letadla</i>	salmon	<i>losos, lososi</i>
deer	<i>vysoká zvěř</i>	sheep	<i>ovce</i>
fish	<i>ryba, ryby</i>		

Sloveso má jednotné nebo množné číslo – podle toho, o jaký počet jde:

The fish is fresh. *Ta ryba je čerstvá.*

The fish are on the plate. *Ryby jsou na talíři.*

□ podstatné jméno má pouze množné číslo, sloveso je také v množném čísle:

people	<i>lidé</i>	contents	<i>obsah</i>
lodgings	<i>podnájem</i>	shorts	<i>šortky</i>
trousers	<i>kalhoty</i>	wares	<i>zboží</i>
clothes	<i>šaty</i>	police	<i>policie</i>
oats	<i>oves</i>	poultry	<i>drůbež</i>
scissors	<i>nůžky</i>	cattle	<i>hovězí dobytek</i>
vegetables	<i>zelenina</i>		

Pomnožná podstatná jména mající 2 části počítáme pomocí **a pair of**:

a pair of trousers = *jedny kalhoty*

two pairs of shorts = *dvoje šortky*

The police are investigating the robbery. *Policie vyšetřuje tu krádež.*

Who are those people? *Kdo jsou ti lidé?*

The vegetables weren't fresh. *Ta zelenina nebyla čerstvá.*

The clothes cost a lot of money. *To oblečení stojí hodně peněz.*

□ skupinová jména mají sloveso v jednot. či množ. čísle podle toho, jde-li o skupinu jako celek či jednotlivé členy:

family	<i>rodina</i>	government	<i>vláda</i>
army	<i>armáda</i>	group	<i>skupina</i>
audience	<i>obecenstvo</i>	public	<i>veřejnost</i>
enemy	<i>nepřítel</i>	team	<i>tým</i>
crew	<i>posádka</i>	staff	<i>personál</i>
flock	<i>hejno</i>		

Our family is happy here. (celek) *Naše rodina je tady šťastná.*

Our family get up after 6 o'clock. (jednotlivci) *Naše rodina vstává po 6. hodině.*

□ názvy vědních oborů s koncovkou **-ics** mají sloveso v jednotném čísle:

mathematics	<i>matematika, zkrác. maths</i>	statistics	<i>statistika</i>
physics	<i>fyzika</i>	politics	<i>politika</i>
numismatics	<i>numizmatika</i>	ethics	<i>etika</i>

Mathematics is my favourite subject. *Matematika je můj oblíbený předmět.*

Statistics is an interesting branch. *Statistika je zajímavý obor.*

□ podstatné jméno má tvar množného čísla, ale sloveso je v jednotném čísle:

news	<i>zpráva</i>	measles	<i>spalničky</i>
arms	<i>erb</i>	mumps	<i>příušnice</i>
customs	<i>clo</i>	billiards	<i>kulečnick</i>
goods	<i>zboží</i>	gallows	<i>šibenice</i>
colours	<i>oficiální znak, vlajka</i>		

The news is really interesting. *Ta zpráva (Ty zprávy) je (jsou) opravdu zajímavá (zajímavé).*

Mumps is a very dangerous disease. *Příušnice jsou velmi nebezpečná nemoc.*

□ podstatná jména odvozená od sloves jsou v množném čísle:

winnings	<i>výhra</i>	savings	<i>úspory</i>
earnings	<i>výdělek</i>	surroundings	<i>okolí</i>

The surroundings of our cottage are very romantic. *Okolí naší chaty je velmi romantické.*

His earnings are quite satisfactory. *Jeho výdělky jsou celkem uspokojivé.*

Nepočítatelná podstatná jména nemohou mít před sebou určitou číslovku. Nemají nikdy neurčitý člen, ale mohou mít určitý člen. Obecně netvoří množné číslo a užívají se se slovesem v jednotném čísle.

□ **látková jména** se počítají podle jednotek objemu, váhy, druhů obalů či mají u sebe neurčitou číslovku:

milk	<i>mléko</i>	a litre of milk	<i>litr mléka</i>
water	<i>voda</i>	a glass of water	<i>sklenice vody</i>
beer	<i>pivo</i>	a bottle of beer	<i>láhev piva</i>
cheese	<i>sýr</i>	200 grams of cheese	<i>200 g sýra</i>
snow	<i>sněh</i>	a lot of snow	<i>hodně sněhu</i>
sugar	<i>cukr</i>	a little sugar	<i>trocha cukru</i>

□ **hromadná jména** mají u sebe neurčitou číslovku či výraz **a piece of**:

money	<i>peníze</i>	some money	<i>nějaké peníze</i>
furniture	<i>nábytek</i>	little furniture	<i>málo nábytku</i>
luggage	<i>zavazadla</i>	a piece of luggage	<i>jedno zavazadlo</i>
hair	<i>vlasy</i>	a little hair	<i>trocha vlasů</i>
grass	<i>tráva</i>	a lot of grass	<i>hodně trávy</i>
fruit	<i>ovoce</i>	some fruit	<i>trocha ovoce</i>
food	<i>potraviny</i>	much food	<i>hodně potravin</i>

□ **abstraktní jména** počítáme pomocí **a piece of** nebo mají u sebe neurčitou číslovku:

work	<i>práce</i>	a lot of work	<i>hodně práce</i>
music	<i>hudba</i>	some music	<i>trocha hudby</i>
information	<i>informace</i>	some information	<i>nějaké informace</i>
knowledge	<i>znalosti</i>	little knowledge	<i>málo znalostí</i>
time	<i>čas</i>	some time	<i>trocha času</i>
advice	<i>rada</i>	two pieces of advice	<i>dvě rady</i>
experience	<i>zkušenosti</i>	a lot of experience	<i>hodně zkušeností</i>
evidence	<i>důkazy</i>	enough evidence	<i>dostatek důkazů</i>
progress	<i>pokrok</i>	some progress	<i>nějaký pokrok</i>

Nepočítatelná podstatná jména s koncovkou množného čísla se užívají v hovorové angličtině:

□ máme-li na mysli určité balení či množství, které vyplývá z kontextu:

two beers = two bottles of beer	<i>dvě piva = dvě láhve piva</i>
three teas = three cups of tea	<i>tři čaje = tři šálky čaje</i>

□ chceme-li vyjádřit pestrost výběru:

fruits = různé druhy ovoce	fishes = různé druhy ryb
The fish is fresh.	<i>Ta ryba je čerstvá. (1 druh)</i>
The fishes are in the fridge.	<i>Ty ryby jsou v lednici. (různé druhy ryb)</i>

Počítatelnost podstatných jmen podle smyslu slova ve větě:

a glass	<i>sklenice</i>	-	glass	<i>sklo</i>
a (news) paper	<i>noviny</i>	-	paper	<i>papír</i>
a wood	<i>les</i>	-	wood	<i>dřevo</i>
chocolates	<i>čokoládové bonbóny</i>	-	chocolate	<i>čokoláda</i>
an iron	<i>žehlička</i>	-	iron	<i>železo</i>
a fruit	<i>plod</i>	-	fruit	<i>ovoce</i>
works of art	<i>umělecká díla</i>	-	work	<i>práce</i>
an industry	<i>průmyslové odvětví</i>	-	industry	<i>průmysl</i>

Některá anglická podstatná jména se liší v pomnožnosti od češtiny:

□ v angličtině nejsou pomnožná a jsou počítatelná, v češtině jsou pomnožná:

a door	<i>jedny dveře</i>	-	two doors	<i>dvoje dveře</i>
a dress	<i>jedny šaty</i>	-	three dresses	<i>troje šaty</i>
a watch	<i>jedny hodinky</i>	-	two watches	<i>dvoje hodinky</i>
a clock	<i>jedny hodiny</i>	-	three clocks	<i>troje hodiny</i>